21/07/2020

Το Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού για την Αγία Σοφία

/ Επικαιρότητα

Η Σοφία Κουνενάκη-Εφραίμογλου Αντιπρόεδρος του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού και επικεφαλής του υπερσύγχρονου Κέντρου Πολιτισμού «Ελληνικός Κόσμος» μιλάει για την Επιστολή που έστειλε πρόσφατα στον Πατριάρχη, για την δυνατότητα που έχουν οι Έλληνες να ξεναγηθούν εικονικά στην Αγία Σοφία πριν την μετατροπή της σε τζαμί και τα προγράμματα γνωριμίας του κοινού με το Βυζαντινό αυτό μνημείο, στο protothema.gr.

«Η μετατροπή του ναού της Αγίας Σοφίας σε τζαμί αποτελεί μία πράξη πολιτικών μεθοδεύσεων, η οποία μάλιστα οδηγεί την Τουρκία σε οπισθοδρόμηση. Όπως σχολιάζει και ο Τούρκος νομπελίστας Ορχάν Παμούκ: «”Το να μετατρέψουμε την Αγία Σοφία σε τζαμί είναι σαν να λέμε στον υπόλοιπο κόσμο ότι, δυστυχώς, δεν είμαστε πλέον κοσμικό κράτος…”».

Το μόνο σίγουρο είναι ότι το μνημείο που υπήρξε μέχρι σήμερα σύμβολο

διαπολιτισμικού διαλόγου και διαθρησκειακής συναίνεσης μετατρέπεται σε μέσο πόλωσης και διχασμού. Το Υπουργείο Πολιτισμού της Τουρκίας διαμηνύει πως θα διατηρήσει τον μνημειακό του χαρακτήρα, ωστόσο η απόφαση αυτή δεν παύει να μας γυρνάει σε σκοταδιστικές εποχές. Ο ναός της Αγίας Σοφίας είναι μοναδική περίπτωση όχι μόνο ως μνημείο αλλά και ως αντικείμενο μελέτης. Το υλικό (πηγές και μελέτες) είναι πελώριο, και ξεπερνά σε μέγεθος και ποικιλία θεμάτων και γλωσσών οποιοδήποτε άλλο μνημείο στη βυζαντινή ιστορία και γενικά στη μεσαιωνική Ευρώπη. Πολύτιμα στοιχεία για την ιστορία της Αγίας Σοφίας αναφέρουν εκτός από τα βυζαντινά κείμενα και μεγάλος αριθμός λατινικές, φραγκικές, σερβικές, ρωσικές και άλλες πηγές, καθώς το μνημείο προκαλούσε πάντοτε το θαυμασμό των συγχρόνων. Η σύγχρονη έρευνα (ιστορική, αρχαιολογική, φιλολογική, ιστορία της τέχνης, αρχιτεκτονική, μηχανική αλλά και σεισμολογία) έχει αφιερώσει τεράστιο αριθμό μελετών, οι οποίες καταγράφουν από μόνες τους ιστορία περίπου ενάμιση αιώνα με αμείωτο ενδιαφέρον και συνεχώς διευρυνόμενο ερευνητικό πεδίο. Παρά το γεγονός ότι πολλά από τα ερωτήματα έχουν βρει λύσεις, υπάρχουν και ζητήματα που παραμένουν υπό έρευνα και οι όποιες απαντήσεις είναι υποθετικές. Αντί λοιπόν, η σύγχρονη τουρκική Δημοκρατία να κάνει κινήσεις προς επίλυση των αναπάντητων ερωτημάτων και να επιχειρήσει να διαφυλάξει έναν από τους μεγαλύτερους θησαυρούς της ανθρωπότητας, κάνει το αντίθετο θέτοντας τον σε κίνδυνο. Ξέρετε ο πολιτισμός είναι γύρω μας. Στις μουσικές και τα ακούσματά μας, στις τέχνες στα παραμύθια μας, στις ιστορίες που ακούμε και στις ιστορίες που γράφουμε εμείς. Στα ονόματα των δρόμων και των πλατειών, εκεί που συναντάμε τους λαούς, στα σταυροδρόμια που πάντα συναντώνται οι δημιουργοί και οι δημιουργίες. Ο πολιτισμός βρίσκεται στη γνώση της προέλευσης και της καταγωγής μας, στις μνήμες των ανθρώπων και στις ιστορίες που αφηγούνται.... Και πολύ φοβάμαι ότι η ιστορία που θα αφηγούνται οι νεότεροι για το γεγονός αυτό διόλου κολακευτική δεν θα είναι για τον κ. Ερντογάν.

Αποστείλαμε επιστολή συμπαράστασης και στήριξης στον Οικουμενικό Πατριάρχη κ. Βαρθολομαίο καθώς, πέρα από την αγανάκτηση και βαθιά λύπη που νιώθουμε όπως και όλος ο ελληνικός λαός, έχουμε και έναν ακόμα συναισθηματικό, αν θέλετε, λόγο: Το Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού έχει να παρουσιάσει ένα τεράστιο έργο ετών πάνω στον Βυζαντινό πολιτισμό γενικότερα και ειδικότερα πάνω στην Αγία Σοφία. Όλα αυτά αποτυπώθηκαν αφενός στην Εγκυκλοπαίδεια Μείζονος Ελληνισμού, όπου υπάρχει εκτενές λήμμα για το Βυζάντιο και είναι προσβάσιμο δωρεάν σε όλο το κοινό και αφετέρου με την παραγωγή εικονικής πραγματικότητας «Αγία Σοφία: 1500 χρόνια ιστορίας».

Αγία Σοφία: 1500 χρόνια ιστορίας

«Το Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού χρησιμοποιεί τις νέες τεχνολογίες για την προώθηση του πολιτισμού και της εκπαίδευσης. Η σημαντικότερη συμβολή μας θεωρώ ότι έγκειται στο ότι συνδυάζουμε άρτια την ιστορική πληροφορία με τις πλέον σύγχρονες τεχνολογικές εφαρμογές. Αυτό ακριβώς κάναμε και με το έργο «Αγία Σοφία: 1500 χρόνια ιστορίας». Με έρευνα ετών και τη συμμετοχή δεκάδων ανθρώπων του Ιδρύματος και άλλων τόσων εξωτερικών συνεργατών καταφέραμε να δημιουργήσουμε μία πλήρη ψηφιακή αναπαράσταση του Ναού, με προσοχή μέχρι και στην παραμικρή λεπτομέρεια. Χρειάστηκε να εργαστούν σε αυτό επιστήμονες και ερευνητές από διάφορα πεδία (αρχαιολόγοι, ιστορικοί, μηχανικοί, σχεδιαστές μοντέλων 3D και προγραμματιστές). Η παραγωγή αυτή αποτελεί τεκμήριο υψηλής πολιτιστικής αξίας, καθώς αναπτύχθηκε με βάση μια πρωτότυπη και παγκοσμίως πρωτοποριακή διαδικασία έρευνας, τεκμηρίωσης και οπτικοποίησης της ιστορικής και αρχαιολογικής πληροφορίας. Το έργο αυτό δημιουργήθηκε με τέτοιο τρόπο που ο συνδυασμός τρισδιάστατων μοντέλων, επιστημονικού αντικειμένου και των ειδικών πολυμεσικών εφαρμογών, το καταστούν μοναδικό στην Ευρώπη και στον κόσμο.

Η παραγωγή εικονικής πραγματικότητας «Αγία Σοφία: 1500 χρόνια ιστορίας» προβάλλεται στη «Θόλο», το υπερσύγχρονο Θέατρο εικονικής πραγματικότητας του Κέντρου Πολιτισμού «Ελληνικός Κόσμος». Μέχρι σήμερα την προβολή έχουν παρακολουθήσει περισσότεροι από 300.000 επισκέπτες. Μάλιστα, λίγους μήνες πριν τον Δεκέμβριο του 2019 σε μία προφητική θα έλεγα επίσκεψή του στον «Ελληνικό Κόσμο» ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Ιερώνυμος παρακολούθησε την προβολή δηλώνοντας συγκινημένος από το αποτέλεσμα: «Θαυμάζει κανείς στην πατρίδα μας τα δημιουργήματα των πατέρων μας και την ανάγκη να πολλαπλασιαστεί αυτό το έργο» τόνισε ο Αρχιεπίσκοπος και μιλώντας για το Κέντρο Πολιτισμού «Ελληνικός Κόσμος» προτρέποντας επίσης, όλα τα σχολεία και όλους τους γονείς τέτοια έργα και τέτοιες ευκαιρίες να μην τις αφήσουν να πηγαίνουν χαμένες»

Επιγραμματικά σας αναφέρω μερικά από τα θέματα που παρουσιάζουμε στην διαδραστική αυτή παραγωγή:
• Τον πρωτότυπο αρχιτεκτονικό σχεδιασμό από τον Ανθέμιο και τον Ισίδωρο, δύο κατά βάση θεωρητικούς μαθηματικούς που εφηύραν πρωτότυπες μηχανικές λύσεις ακριβώς για την ανέγερση του ναού
• Τη διαδικασία ανέγερσης του Ναού με αναφορά στα δομικά υλικά, σε κατασκευαστικές αβαρίες και παραμορφώσεις που προέκυψαν
• Το οικοδομικό πρόγραμμα του Ιουστινιανού Α΄ στην πρωτεύουσα και την

κεντρική σημασία της Αγίας Σοφίας σε αυτό.
• Τονισμός της μοναδικότητας του μνημείου και της επιρροής που άσκησε στη διαμόρφωση της βυζαντινής μνημειακής τέχνης
• Τη θέση της Αγίας Σοφίας στην πολεοδομική εξέλιξη της Κωνσταντινούπολης
• Το θεολογικό υπόβαθρο και ιδεολογικές προεκτάσεις που αποτυπώνονται στο σχεδιασμό, την αρχιτεκτονική, αλλά και στη διαμόρφωση του εξωτερικού και του εσωτερικού του ναού της Αγίας Σοφίας.

Τα μελλοντικά σχέδια για την Αγία Σοφία

«Το Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού, ως πολιτιστικός και ερευνητικός φορέας, είναι από τους βασικότερους παρόχους ψηφιακών εκπαιδευτικών και πολιτιστικών εφαρμογών για το ευρύ κοινό και τους ερευνητές. Το ΙΜΕ είναι επίσης, ευρύτατα γνωστό για την ποιότητα και το εύρος της ιστορικής τεκμηρίωσης που παρέχει μέσω των παραγωγών εικονικής πραγματικότητας που προβάλει. Έχουμε ήδη επεκτείνει τις δράσεις μας και εκτός Αθήνας, υπογράφοντας μνημόνια συνεργασίας με Δήμους της Περιφέρειας. Θέλουμε να συμβάλουμε στη δημιουργία αναπτυξιακής δυναμικής στην περιφέρεια. Στόχος μας είναι να προβάλλουμε την παραγωγή «Αγία Σοφία: 1500 χρόνια ιστορίας» σε όλη τη χώρα. Ακόμα, καθώς στη φετινή 85η Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης πρωταγωνιστές θα είναι οι νέες τεχνολογίες και οι καινοτόμες ιδέες το Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού θα βρίσκεται εκεί με περίπτερο για να παρουσιάσει στο κοινό την παραγωγή «Αγία Σοφία: 1500 χρόνια ιστορίας» με τον φορητό «Εικονικό Κινηματογράφο», όπου με τη χρήση στερεοσκοπικών γυαλιών, οι θεατές παρακολουθούν σε μια εντυπωσιακή οθόνη προβολές Εικονικής Πραγματικότητας. Την περίοδο αυτή, πιστεύουμε ότι είναι επιτακτικότερο από ποτέ να «ταξιδέψουμε» το έργο μας «Αγία Σοφία: 1500 χρόνια ιστορίας» και στο εξωτερικό και να ευαισθητοποιήσουμε την παγκόσμια κοινή γνώμη σχετικά με την κρισιμότητα διατήρησης της Αγίας Σοφίας. Πρώτη μας στάση πιστεύουμε θα είναι η Αμερική όπου η εκεί ελληνική χριστιανική κοινότητα με τον Σεβασμιώτατο Αρχιεπίσκοπο Αμερικής κ. Ελπιδοφόρο διατηρεί στενούς και δυνατούς δεσμούς με το Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού».

Η κυρία Σοφία Κουνενάκη-Εφραίμογλου είναι Εκτελεστική Αντιπρόεδρος Δ.Σ. του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού και επικεφαλής του Κέντρου Πολιτισμού «Ελληνικός Κόσμος». Είναι μέλος Διοικητικού Συμβουλίου στον Όμιλο Ελληνικά Χρηματιστήρια Α.Ε. και Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου στον Όμιλο LAVIPHARM Α.Ε.Είναι Εκλεγμένη Πρόεδρος του Εθνικού Επιμελητηριακού Δικτύου Ελληνίδων Γυναικών Επιχειρηματιών, Εκλεγμένο Μέλος Δ.Σ. του Εμπορικού & Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Αθηνών και μέλος του Γενικού Συμβουλίου του ΣΕΒ.